

Larválne štádiá črevných motolíc *Metagonimus romanicus* u rýb z povodia Dunaja na Slovensku: výskyt a riziká prenosu na človeka

Oros M., Barčák D., Orosová M.

Parazitologický ústav Slovenskej akadémie vied, v. v. i., Košice

Abstrakt: Zoonózy sú ochorenia, ktoré sa prenášajú zo zvierat na človeka. Významnú kategóriu týchto ochorení predstavujú parazitárne zoonózy prenášané sladkovodnými alebo morskými rybami, pričom k nákaze človeka dochádza najčastejšie konzumáciou surového alebo tepelne nedostatočne upraveného rybieho mäsa, ktoré obsahuje infekčné vývinové štádiá parazita. Metagonimioza je ochorenie spôsobené tzv. digenetickými motolicami, pričom jej najčastejším pôvodcom je druh *Metagonimus yokogawai*, rozšírený predovšetkým v Ázii. Tento druh však bol zaznamenaný aj v Európe, najmä u rýb v krajinách v povodí riek Dunaj, Dnešter a Dneper, ako aj u cicavcov a vtákov na Blízkom východe. Súčasné štúdie však poukázali nato, že trematódy rodu *Metagonimus* zistené u rýb v Európe boli nesprávne identifikované ako *M. yokogawai*, ktorý sa v Európe nevyskytuje. Naopak, za pravdepodobne jediný druh tohto rodu v strednej Európe sa považuje *M. romanicus* (Ciurea, 1915). Vzhľadom na absenciu komplexných epidemiologických štúdií bolo cieľom práce zistiť rozšírenie druhu *M. romanicus* u rýb z Dunaja na Slovensku. Na slovenskom úseku Dunaja bolo celkovo vyšetrených 76 rýb patriacich k 23 druhom a 7 čeľadím. Z nich iba 12 druhov (52 % všet-

kých vyšetrených druhov) bolo infikovaných metacerkáriami *M. romanicus*. Cysty s metacerkáriami sa nachádzali výlučne v šupinách (na ich spodnej strane) infikovaných rýb. Najvyšší počet metacerkárií zistený pri jednom jedinci ryby bol 387, a to u jalca tmavého. Napriek širokému rozšíreniu a častému výskytu pri sladkovodných rybách sa zoonotický potenciál druhu *Metagonimus romanicus* javí ako nízky. Je to pravdepodobne spôsobené jeho výlučnou lokalizáciou v šupinách, a nie vo svalovine, ako aj nízkou mierou konzumácie surových alebo tepelne nedostatočne upravených rýb v strednej Európe. Napriek tomu určité riziko pretrváva a nemožno vylúčiť výskyt nediagnostikovaných ľudských infekcií, ktoré môžu vzniknúť náhodným požitím šupín počas prípravy a čistenia rýb.

Kľúčové slová: parazity, zoonózy, konzumácia, metacerkárie, ryby, Dunaj

Podakovanie: Táto práca bola podporovaná Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe zmluvy č. APVV-24-0140 a VEGA 2/0130/24.